

som blev det første Forslag fra mit Saand til Del, et høitideligt Reformforslag, med Hensyn til hvilket man havde al god Grund til at vente en nogenlunde venlig Modtagelse her i Salen, naar jeg erindrer, hvorledes dette Forslag om en omfattende Reform af Skolevæsenet blev optaget af dette Things Hverstaa, forekommer det mig, at man gjør i høi Grad Volds paa Sproget, naar man siger, at der var en mild og venlig Impedimenter fra Things Side, som ikke blev bevaret fra Ministeriets. Jeg kunne fortsætte paa samme Maade med Hensyn til de andre Love, der ere komne fra mig, og vise, at det er fuldstændig og i høi Grad urigtigt, naar man siger, at Ministeriet ikke er kommet i Tinget i Mode. Det er tværtimod atter og atter oplyst af mig, at der ved Impedimenter fra Ministeriets Side er flet saa store Forandringer i Forslag, at selv de, der have været de stærkeste Modstandere, f. Ex. det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. N. Hansen) i en tidligere Session har erklæret, at vedkommende Lovforslag ved Ministeriets Impedimenter havde faaet en saadan Skikkelse, at det vilde være uforvarligt ikke at tage imod det, ganske som det var tilbuddet. Men det er ganske andre Grunde, som have foranlediget Stillingen, det er tydeligt og klart for enhver, som vil se, og til dem, der ikke vil se, vil det ikke at tale, der ved idretter man Siter. For enhver, der har haft Sæde i denne Sal, vil det være tilstrækkelig klart, at man aldeles har forandret de Principer, man gennem 20 Aar har fulgt og set Betingelserne af, og som netop ikke mindst og stærkest ere forbaarede af det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds, nemlig for det første det Princip, at man skulde søge at komme til at gjøre sinne Skridt fremad, naar man ikke kunde komme til at gjøre de store, man helst vilde gjøre, hvilket atter og atter er blevet indskræmpet og fremdeles det Princip, at man ikke maatte misfænde eller overse, at man naar Representationen bestaar af 2 Afdelinger, netop fordi den ene Afdeling meget ofte maa komme til at stille sig bestemt Modsetning til den anden, lidt efter lidt bør søge at bringe det dertil, at denne Modsetning forsvinder. Havde man bevaret disse Principer, som i en Række af Aar have været fastholdte i vort konstitutionelle Liv, var man kommen anderledes vidt ogsaa med det nuværende Ministerium. Naar man nu og ligeledes tidligere har indladt sig paa Udtalelser om, ja endog en Slags Karakteriseren — mere eller mindre smagsfuld, for ikke at bruge et stærkere Udtryk af tidligere Regjeringens Politisk kan dette have sin forfælseligste Side. Man kunde maasse finde, at det dog, naar Alt kom til Alt, ikke var den helstegte Maade, hvorpaa man i Representationen traadte op imod Regjeringen, og man kunde finde det mere eller mindre morsomt. Man kunde efter disse Udtalelsers Bestaendighed, og efter den

Maade, hvorpaa de blive fremsatte, finde, at de vare af en saadan Natur, at det egentlig ikke var nogen Opfordring til at svare paa dem. Man kunde i alt Fald indstrekke sig til den almindelige Besvarelse, som synes at ligge saa overordentlig nær efter de Ytringer, der ere komne frem, at det her viser sig som det ofte har vilst sig, at naar Noget i lang Tid har været stille i Spidsen for vigtige og væsentlige Forholds Afgjørelse, eller — jeg kan sige der med et Ord — naar Noget har haat Plads i et Ministerium, vil det efterhaanden ikke være saa væsentligt at opsamle nogen Kritik imod en saadan Mand. Det er ganske rimeligt, at jo længere en saadan Stilling har været, desto mere kan den i saa Henseende være, som kan gjøres gjældende, og det er derfor forsaavidt i sin Orden, at den, der har været længst paa en Plads, som den Kongens Raad, maa finde sig i at være udsat for megen Kritik, medens Mand, der indkomme senere og fenest blive — for at bruge et Udtryk, der er blevet unyttigt og brugt her — forholdsvis uafsluttede. De som slet ikke have været i denne Stilling, men som maaste gjerne vide ind i den, stilles ba nær op som dem, der kunne jødselgjøre alle mulige og de bedste Forventninger. Det er muligt, eller rettere sagt sikkert, at de, naar de komme ind i Stillingen blive mere eller mindre stoffede, thi det ligger i Tingenes uonigjængelige Natur, at det maa blive saaledes. Det kunde altsaa ikke falde mig ind i den Grund at tage Ordet, men naar jeg nu gjør det, er det i Anledning af et Foredrag, jeg nødt vil karakterisere, og som vi hørte af Nigsdagsmanden for Slagelse (Lauder). Jeg tilstaa, at dette Foredrag var af en saadan Natur, at jeg oprigtigt sagt havde ventet, at den ærede Formand ikke havde lader det gaa hen, men det gik hen uden nogenomhelst Bemærkning. Den Bemærkning, jeg skal gjøre der ved, skal virkelig blive overmaade kort og blive holdt meget rolig. Naar det ærede Medlem i den Romart og med de Ytringer, han brugte, vil fremtræde som Dommer om en Tid, som nu næsten ligger en Snes Aar tilbage — i alt Fald en 15—16 Aar — og vil udtale sig paa en saadan Maade, som han gjorde, er dette det bedste Vidnesbyrd om, hvor lidt han kjender til den hele Stilling, som den Gang fandt Sted, eller i alt Fald, hvor lidt han vil tage Hensyn til, hvorledes denne Stilling var bestoffet. Der er dog imidlertid endnu Mange i denne Sal, som kjende denne Stilling, og i enhver Fald hører jo ogsaa den nu til Historien. Det vil ikke blive glemt der, at den Stilling, som den Gang var tilstede, var omgivet af saa store og overordentlige Væsentligheder, som man nu med overmaade stor Letthed ser bort fra, og som man tænker sig slet ikke eksisterende. Det ærede Medlem mente, at man blot havde behøvet at bruge den ene Receipt, Folkelig Frihed og folkelige Friheder, affattet i saadanne almindelige Udtryk, som selv under an-